

**Kaksoisraamattutunnin muistiinpanot
aiheesta**

**Lainoppinut
ja
laupias samarialainen**

Luuk. 10:25-37

(KR 1933/1938 käännös ellei toisin mainittu)

**Lieksan helluntaiseurakunnassa
pe 12.9.2008 klo 18.30 ja 19.30**

Veikko Nieminen

ENSIMMÄINEN TARKASTELUKULMA JAKEISIIN Luuk 10:25-37

25. Ja katso, eräs lainoppinut nousi ja kysyi kiusaten häntä: "Opettaja, mitä minun pitää tekemän, että minä iankaikkisen elämän perisin?"

"lainoppinut kysyi kiusaten"

Edellisistä jakeista näemme, että juuri ennen tätä kysymystä Jeesus oli riemuinnut PH:ssä siitä, että Isä oli salannut Kirjoitukset "viisailta ja ymmärtäväsiltä ja ilmoittanut ne lapsenmiehille" ja Jeesus jatkoi opetuslapsilleen:

23. ... "Autuaat ovat ne silmät, jotka näkevät, mitä te näette.

24. Sillä minä sanon teille: monet profeetat ja kuninkaat ovat tahtoneet nähdä, mitä te näette, eivätkä ole nähneet, ja kuulla, mitä te kuulette, eivätkä ole kuulleet." (10:23-24)

Jeesuksen sanat näyttävät ärsyttäneen lainoppineen. Miten tällä nasaretilaisella rakentajan pojalla voisi olla enemmän tietoa kuin heillä? Ja miten nämä oppimattomat kalastajat olisivat voineet kuulla ja nähdä enemmän kuin profeetat ja kuninkaat ja he, kirjanoppineet ja lainopettajat? Tämä suorastaan loukkasi häntä.

Mutta niin kuin tuolloin oppimattomat opetuslapset olivat paremmin perillä Jumalan valtakunnan salaisuuksista kuin alan ammattilaiset, samoin tänäkin päivänä tavallinen Jumalan lapsi voi ymmärtää taivaallisia asioita enemmän kuin kirjaviisaat teologit tohtorinhatut päässään.

Lainoppinut kysyikin Jeesukselta "kiusaten". Hän oli ylimielinen ja itsetietoinen väittelijä, joka omasta mielestään tiesi kaiken. Hän ajatteli nolata Jeesuksen julkisesti osoittamalla Hänen vastauksensa vääräksi. Näin hän pääsisi loistamaan omilla tiedoillaan.

Lainoppinut esitti kyllä kysymyksen, mutta hän ei ollut vilpitön etsijä, vaan kavala kyselijä. Hän ei tullut Jeesuksen luokse etsiäkseen Vapahtajaa ja Elämän ruhtinasta, vaan osoittaakseen jo omistavansa elämän.

Millä mielellä me otamme Raamatun käteemme ja luemme sitä, virheitäkö ja ristiriitoja etsien? Ja missä mielessä me tulemme kokouksiin, arvostellenko siellä kuultua julistusta? Ja millä mielellä me avaamme suumme, loistaaksemme viisaudella ja nokkeluudella ja osoitaksemme toisen tyhmäksi?

Kertomuksen lainoppinut teki kaikkea tätä.

"opettaja"

Lainoppinut tituleerasi Jeesusta opettajaksi ja tahtoi näin huulillaan osoittaa Jeesukselle kunnioitusta, vaikka sydän ajatteli muuta. Häneen sopivat Raamatun sanat:

8. 'Tämä kansa kunnioittaa minua huulillaan, mutta heidän sydämensä on minusta kaukana (Matt 15:8; Jes 29:13).

8. Tappava nuoli on heidän kielensä, vilppiä se puhuu; suullaan he puhuvat rauhaa lähimmäisensä kanssa, mutta sydämessään he juoniansa punovat. (Jer 9:8)

Mutta eikö tällainen sanojen ulkokohtainen käyttö ole aika ajoin hyvin lähellä meitä jokaista?

"mitä minun pitää tekemän, että minä iankaikkisen elämän perisin?"

Lainopettaja ei siis kysynyt Jeesukselta, miten hän pääsi iankaikkiseen elämään, vaan mitä tekemällä hän sinne pääsisi. Eli mitkä teot olisivat riittäviä iankaikkiseen elämään ja taivaaseen pääsemiseksi.

Me tiedämme Jumalan sanan perusteella, että sellaisia ihmistekoja ei ole olemassakaan (Room 3:12 "ei ole ketään, joka tekee sitä, mikä hyvä on, ei yhden yhtäkään" ; Mark 8:37 "Sillä mitä voi ihminen antaa sielunsa lunnaiksi?" ; Jes 64:6).

Mutta kysymys sisälsi myös ristiriidan: *"mitä tekemällä minä sen perisin?"*

Työtätekeväälle maksetaan palkka työstä, mutta perintö saadaan lapseuden perusteella (Room 4:4-5,14; 8:17; Gal 4:7)! Tekeminen ja lapseuden kautta periminen ovatkin kaksi eri tietä iankaikkiseen elämään. Raamattu puhuu näistä molemmista teistä ja ne ovat kaksi toisensa poissulkevaa tietä taivaaseen, niin kuin ovat tuli ja vesi, yö ja päivä. Niitä ei voi yhdistää.

Lainopettaja pyrki iankaikkiseen elämään tekojen tietä, mutta Jeesus - kuten jatkossa näemme - osoitti hänelle sen tien mahdottomuuden ja yritti johtaa hänet lapseuden kautta avautuvaan perimisen tielle.

Ja tälle perimisen tielle Hän haluaa meidänkin kaikkien siirtyvän ja matkaavan. Vain tämä tie johtaa sisälle iankaikkiseen elämään ja kerran perille taivaaseen.

Juristi esitti kysymyksensä *"mitä minun pitää tekemän"* vain vähän sen jälkeen, kun Luukas oli kertonut Jeesuksesta:

51. Ja kun hänen ylösottamisensa aika oli täyttymässä, käänsi hän kasvonsa Jerusalemiä kohti, vaeltaaksensa sinne. (Luuk 9:51)

Jos lainoppineen käsitys iankaikkisen elämän saavuttamisesta tekojen kautta olisi ollut edes jotenkin mahdollista, silloinhan Jeesus olisi voinut keskeyttää matkansa Jerusalemiin ja kääntyä takaisin! Mutta se, että Jeesus jatkoi matkaansa määrätietoisesti aina ristille asti, osoittaa lopullisesti lainoppineen kysymyksenasettelun vääräksi: tekoja tekemällä ei kukaan peri iankaikkista elämää, ei hän eikä me.

26. Niin hän sanoi hänelle: *"Mitä laissa on kirjoitettuna? Kuinkas luet?"*

Tämä oli Jeesuksen vastaus kysymykseen *"mitä minun pitää tekemän?"* Juutalaiset olivat rakennelleet lain rinnalle omia listojaan asioista, mikä oli oikein ja väärin. Ja nytkin he odottivat Jeesukselta luetteloa vaadituista teoista ja tämän jälkeen olisi voitu alkaa loputtomasti väittelemään, mitä listassa piti olla ja mitä ei pitänyt olla.

Mutta Jeesus ei antanut luetteloa, vaan esitti vastakysymyksen. Ja koska mies oli lainopettaja, niin Jeesus asetti hänet siitä nousevaan vastuuseen. Tällä kysymyksellään Jeesus velvoitti miestä laittamaan syrjää loppumattomat isien perinnäissäännöt ja tarkastelemaan asiaa yksin Jumalan lain pohjalta.

Niin. Kyllä meilläkin on taipumusta rakentaa vastaavia listoja Raamatun rinnalle oikeista ja vääristä asioista, joiden noudattamista me toisissamme tarkkailemme: on listaa siitä, keiden on soveliaasta jakaa ehtoollista, on selkeitä mielipiteitä rukoushuoneeseen kuuluvasta musiikista, on tarkkaa tietoisuutta naiselle soveliaasta muodista, on listaa puolueista, joiden ehdokkaana ei voi olla ja joiden ehkä voi olla, ...

27. Hän vastasi ja sanoi: *"Rakasta Herraa, sinun Jumalaasi, kaikesta sydäimestäsi ja kaikesta sielustasi ja kaikesta voimastasi ja kaikesta mielestäsi, ja lähimmäistäsi niinkuin itseäsi."*

Lainopettaja osoitti taitavuutensa siinä, että hän osasi yhdistää kaksi VT:n kohtaa, 5. Moos 6:5 ja 3. Moos 19:18, rakkauden kaksoiskäskyksi.

5. Ja rakasta Herraa, sinun Jumalaasi, kaikesta sydäimestäsi ja kaikesta sielustasi ja kaikesta voimastasi. (5. Moos 6:5)

18. Älä kosta äläkä pidä vihaa kansasi lapsia vastaan, vaan rakasta lähimmäistäsi niinkuin itseäsi. Minä olen Herra. (3. Moos 19:18)

Meillä on käsitys mitä *"kaikesta sydämestäsi"* rakastaminen merkitsee. *"Kaikesta sielustasi"* rakastaminen tarkoittanee lähinnä tunne-elämän puolta, *"kaikesta voimastasi"* rakastaminen tarkoittanee koko tahtoelämää ja *"kaikesta mielestäsi"* rakastamisella tarkoitettaneen koko ymmärrystä. Näin Raamattu edellyttää koko ihmisen persoonalla tapahtuvaa Jumalan ja lähimmäisen rakastamista.

Mitä Jumalan rakastaminen on? Lyhyesti sitä, että asettaa Jumalan ja Hänen tahtonsa elämässään kaikessa etutilalle. Lähimmäisen rakkaus on itse asiassa seurausta Jumalan rakastamisesta, sen näkyvä hedelmä, sen käytännöllinen muoto.

28. Hän sanoi hänelle: *"Oikein vastasit; tee se, niin sinä saat elää."*

Lainopettaja vastasi oikein. Koska *"näissä kahdessa käskyssä riippuu kaikki laki ja profeetat" (Matt 22:35-40)*, niin rakkauden kaksoiskäskyn täyttäminen merkitsee samaa kuin koko lain täyttäminen sen viimeistä piirtoa myöten ja siksi Jeesus saattoikin sanoa miehelle: *"tee se, niin sinä saat elää"*.

Sana *"tee"* on preesensin imperatiivi –muoto. Se oli siis käsky tehdä ja pitää ja tekemisen tuli olla jatkuvaa. Lain tietä kulkevalle ei ole luvattu hetkenkään lepoa ja yhteenkään epäonnistumiseen ei ole varaa. Jaakob sanookin: *"Sillä joka pitää koko lain, mutta rikkoo yhtä kohtaa vastaan, se on syyppää kaikissa kohdin."* (**Jaak 2:10**).

Koko lain noudattamisen välttämättömyyttä voidaan verrata rantaan uimiseen: jos rantaan on matkaa 30 km, niin ihminen, joka ui 100 m vaille koko matkan, hukkuu samalla lailla kuin se, joka jaksoi uida vain ensimmäisen 100 m.

"Tee se, niin sinä saat elää". Huomaa, että Jeesus antoi tämän ankaran vaatimuksen miehelle, joka halusi osoittaa olevansa - kuten kohta nähdään - lain vanhurskauttava mies. Näin Jeesus ei vastaa sinulle eikä minulle, kun me kysymme kuinka pääsemme osalliseksi Jumalan armosta Jeesuksessa Kristuksessa!

29. Mutta hän tahtoi näyttää olevansa vanhurskas ja sanoi Jeesukselle: *"Kuka sitten on minun lähimmäiseni?"*

"Mutta hän tahtoi näyttää olevansa vanhurskas"

Lainoppineen toinenkin kysymys nousi esiin väärästä mielenlaadusta: ensimmäisellä kerralla hän *"kysyi kiusaten"* ja tällä kysymyksellään *"hän tahtoi näyttää olevansa vanhurskas"*.

Hän oli varma siitä, että hän rakasti Jumalaa *"kaikesta sydämestä, kaikesta sielusta, kaikesta voimasta ja kaikesta mielestä"* ja nyt hän myös halusi osoittaa Jeesukselle ja ympärillä oleville, että hän on täyttänyt myös rakkauden kaksoiskäskyn jälkimmäisen osan *"rakastaa lähimmäistään niin kuin itseään"*.

Miten sokea hän oli. Hän ei tuntenut itseään eikä Jumalaa: Hän yliarvioi omat mahdollisuutensa ja aliarvio Jumalan lain pyhyiden vaatimukset. Hän ei ymmärtänyt, että yksikään ihminen Adamista lähtien ei ollut kyennyt tulemaan vanhurskaaksi lain teoista (Room 3:19-20).

Myös Paavali ennen kääntymistään luuli olevansa vanhurskas lain tekojen kautta: hän sanookin kuinka *"lakiin perustuva vanhurskauteni oli moitteeton"* (**Fil 3:6 KR92**). Mutta tämä oli samaa sokeutta ja väärää mielenrauhaa kuin kertomuksen lainoppineelle.

"ja sanoi Jeesukselle: 'Kuka sitten on minun lähimmäiseni?'"

Lainopettaja pyysi nyt Jeesukselta listaa lähimmäisistään, joita hänen tulisi rakastaa. Ja mitä hän odotti vastaukseksi? Sukulaisia, ystäviä, valitun kansan jäseniä ja odottamansa listan saatuaan - *"tahtoen näyttää olevansa vanhurskas"* - hän olisi vastannut *"minähän olen ra-*

kastanut näitä kaikkia niin kuin itseäni!” ja lähtenyt paikalta omavanhurskauden, ihmiskehun ja -kunnian paisteessa.

Ja yksittäisiä jakeita valikoiden poimien laki näyttikin rajaavan lähimmäiskäsitteen näin (3. Moos 19:18), mutta lain kokonaisilmoitukseen kuului kuitenkin käsky rakastaa kaikkia, jopa muukalaistakin (5. Moos 10:18-19).

Tänäänkin on taipumusta siihen, että otetaan yksittäisiä jakeita sieltä täältä ja oman edun mukaisesti painotetaan niitä Raamatun kokonaisilmoituksen kustannuksella! Näin saadaan Raamattu tukemaan vaikkapa oppia lapsikasteesta jne.

Tietäen lainopettajan odotuksen lähimmäisluettelosta ja halun loistaa omavanhurskaudellaan Jeesus vastasikin hänelle yllättävällä tavalla kertomalla miehestä, joka vaelsi Jerusalemissa alas Jerikoon (10:30-35). Tällä kertomuksella Jeesus halusi järkyttää lainoppineen mielenrauhan ja saada hänet riisuutumaan omavanhurskauden valheellisesta viitasta.

Kertomus laupiaasta samarialaisesta osoittaakin käytännön esimerkin avulla, mitä merkitsee rakastaa lähimmäistään niin kuin itseään. Ja kertomus myös antaa vastauksen kysymykseen ”kuka on minun lähimmäiseni?”.

30. Jeesus vastasi ja sanoi: "Eräs mies vaelsi Jerusalemissa alas Jerikoon ja joutui ryövärien käsiin, jotka riisuivat hänet alasti ja löivät haavoille ja menivät pois jättäen hänet puolikuolleeksi. "Jerusalemissa alas Jerikoon"

Jerusalem sijaitsee Juudan vuoristossa n. 750 m merenpinnan yläpuolella ja Jeriko Kuolleen meren hautavajoamassa n. 300 m merenpinnan alapuolella. Korkeuseroa näillä paikoilla on näin yli 1000 m.

"ja joutui ryövärien käsiin"

Tie Jerusalemissa Jerikoon oli lähes 30 km pitkä ja kulki kiemurrelleen kapeassa solassa rosoisten vuorten välissä tarjoten rosvoille lukuisia piilopaikkoja.

Ja nyt Jeesus kuvaa tälle tielle tavallisen tapauksen, mikä oli toistunut varmasti useita kertoja. Tien vaarallisuus olikin varmasti Jerusalemissa yksi kestopuheenaihe.

"jotka riisuivat hänet alasti ja löivät haavoille ja menivät pois jättäen hänet puolikuolleeksi"

Jeesus maalasi tietoisesti mahdollisimman rajun kuvan, jotta jokainen ymmärtäisi avuntarpeen olemassaolon. Kyse oli äärimmäisestä hädästä, jossa jokaisen velvollisuus oli auttaa.

31. Niin vaelsi sattumalta eräs pappi sitä tietä ja näki hänet ja meni ohitse.

Papit olivat Aaronin poikien jälkeläisiä ja heidän tehtävänsä oli uhrata tempelissä eläimiä, rukoilla ihmisten puolesta, opettaa kansaa jne. Heillä oli Jerusalemissa omat palvelusvuoronsa ja muun ajan he saivat asua kotikaupungissaan. Jeriko oli yksi tällainen pappiskaupunki. On arvioitu, että siellä asuikin tuohon aikaan jopa 12.000 pappia ja leeviläistä.

Näyttämölle marssitetaan ensimmäisenä pappi. Hän kuului ylempään luokkaan ja oli liikkeellä todennäköisesti ratsain. Hänellä oli myös taloudellisia mahdollisuuksia auttamiseen.

Alkukielen mukaan hän vaelsi Jerikon tietä alaspäin (NOVUM). Näin hän oli varmaankin palaamassa Jerusalemissa kotiaan Jerikoon. Yhtäkkiä papin silmät havaitsivat kertomuksen miehen tien ohessa. En sano, etteikö näkymä olisi mitenkään koskettanut häntä, mutta kuitenkin hän meni haavoitetun ohitse tien toista laitaa kiertäen (NOVUM).

Miksi?

Useasti ajatellaan, että hänkin pelkäsi tulevansa ryöstetyksi ja kiiruhti siksi paikalta. Pääsyy löytynee kuitenkin muualta: Mooseksen laki luetteli hänelle useita puhtausvaatimuksia, joita juutalainen perinne vielä tiukensi. Nostamme näistä esiin muutamia:

- hän ei saanut koskea kuolleeseen eikä mennä kuolleen lähellekään (3. Moos 21:1-3; 4. Moos 19:11s.; suullinen sääntö määritteli turvaetäisyydeksi 2 m → kierto tien toiselle puolelle)
- hän ei saanut koskea mihinkään, mikä oli ollut kuolleen lähellekään (4. Moos 19:14)
- sääntö kielsi juutalaista lisäksi seurustelemasta vierasheimolaisen kanssa (samarialainen nainen viittasi tähän kaivolla, Joh 4.9) ja menemästä hänen tykönsä (tähän viittasi Pietari Korneliuksen kodissa, Apt 10:28, ja juutalaiset ollessaan menemättä Pilatuksen palatsiin voidakseen syödä puhtaina pääsiäislammasta, Joh 18:28) ja näin myös koskemasta häneen

Näiden sääntöjen vuoksi pappi kohtasi useita vaikeuksia:

- miehen elintoiminnan varmistamiseksi papin olisi pitänyt mennä lähelle, jopa tunnusteltava hänen sykettäään, mutta jos hän olikin kuollut, niin silloin hän saastuisi välittömästi
- ja vaikka uhri vielä eläisikin, niin tämä saataisi kuolla kesken matkan ja jälleen hän saastuisi
- alastomuuteen ja tajuttomuuteen liittyi vielä tärkeä yksityiskohta: ihmisen kansalaisuus ja asuinpaikka tunnistettiin kielen ja murteen avulla (vrt. sanat Pietarille: ”*sillä kielimurteesikin ilmaisee sinut*”, **Matt 26:73**; shibboleet –sanon ääntäminen selvitti kuka gileadilainen ja efraimilainen, Tuom 12:4-6) ja vaatteiden perusteella, mutta koska uhri oli alaston ja tajuton, niin pappi ei tiennyt oliko mies juutalainen vai pakana ja jos hän oli pakana, niin silloinhan hänen kanssaan ei voinut puhua eikä mennä lähelle koskemisesta puhumattakaan - ja niinpä pappi ohittikin hänet tien toista laitaa kiertäen eli mahdollisimman kaukaa

Oliko papin saastuminen sitten niin vakava asia? Kyllä se oli, sillä:

- saastaisena ollessaan pappi ei saanut osallistua temppelipalvelukseen
- saastaisena ollessaan pappi ei voinut ottaa vastaan hänelle kuuluvia kymmenyksiä (3. Moos 22:3), jotka olivat hänen palkkansa ja näin myös hänen perheensäkin joutuisi tästä kärsimään
- rituaalisen puhtauden takaisin saaminen oli kallista ja aikaa vievää: hänen oli löydettävä ruskeanpunainen hieho, ostettava ja poltettava se ja sen tuhkalla puhdistauduttava ja puhdistautuminen kesti kokonaisen viikon, ja jos hän ei näin tehnyt, niin hänet tuli hävittää kansastansa (4. Moos 19:2-13)

Mennessään siis puolikuolleen miehen ohitse tien toista laitaa näyttääkin siltä, että kunniallisena pappina hän pyrki vain viimeisen päälle säilyttämään rituaalisen puhtauttansa.

Mutta oliko tässä kaikki? Jos olisi ollut, niin Jeesus ei olisi tehnyt hänestä huonon esimerkin prototyyppiä!

No missä pappi sitten meni vikaan? Hän luki Kirjoituksia valikoiden, hän luki vain niitä kohtia, mitkä olivat antamassa hänelle oikeutusta kulkea ohitse, mutta hän jätti huomioimatta rakkauden kaksoiskäskyn, minkä mukaan jokaisen juutalaisen, erityisesti papin, tuli auttaa jokaista avun tarpeessa olevaa riippumatta tämän kansalaisuudesta tai asemasta, jopa vihamiestään (2. Moos 23:5). Pitäessään tiukasti kiinni puhtaussäädöksistä hän rikkoi suurimman käskyn. Siivilöidessään hyttysen hän nielaisi kamelin.

Tässä onkin epäilemättä yksi vertauksen ytimistä. Auttamatta jättäminen mitätöi sen hyvän mitä hän oli tehnyt ja muille opettanut ja mihin hän väistämisellään pyrki.

No miten sitten hänen puhtautensa kanssa olisi käynyt? On totta, että hän oli vaarassa saastua, mutta tästä huolimatta hänen olisi pitänyt auttaa, vaikka rituaalisen puhtauden takaisin saaminen maksoi paljon ja otti kokonaisen viikon. Hän oli palaamassa Herran temppeleistä, mutta häneen ei ollut tarttunut mitään Jumalan rakkaudesta avuntarpeessa olevaa kohtaan.

Miten on meidän kanssamme? Mitä siitä, mitä olemme kuulleet, lähtee mukaamme tänä iltana?

32. *Samoin leeviläinenkin: kun hän tuli sille paikalle ja näki hänet, meni hän ohitse.*

Leeviläisiä olivat ne Leevin sukukuntaan kuuluvat, jotka eivät olleet pappeja. Myös leeviläiset kuuluivat kansan yläluokkaan, vaikka heidät olikin annettu papeille palvelijoiksi (4. Moos 3:9; 16:9-10). Heidän tehtävänään oli avustaa temppeletoimien hoitamisessa (4. Moos 1:50-53; 8:6-26; 1. Aik 6:48; ...). Myös heillä oli omat vuoronsa, jonka jälkeen he olivat vapaita palaamaan Jerusalemissa kotiinsa.

Kertomus tuokin seuraavaksi paikalle leeviläisen. Myös hän on tulossa samaa tietä alaspäin ja hänkin oli arvattavasti palaamassa Jerusalemissa kotiaan ja sama toistui: hänelläkin oli papin tavoin hyvät valmiudet auttaa väkivallan uhria, mutta vaikka silmät näkivät avuntarpeessa olevan miehen, hänkin väisti tie toiseen laitaan (NOVUM) ja meni ohitse. Hänkään ei osoittanut oikeaa lähimmäisenrakkautta.

Jälleen kysymme: miksi?

Hänellä oli ohimenemiseensä samoja syitä kuin papilla - enkä niitä toista -, mutta hänellä oli yksi lisäsy syyteensä: hän seurasi edellään kulkeneen esimiehensä esimerkkiä. Jos hän nyt olisi ryhtynyt auttamaan haavoitettua, niin hän olisi samalla nostanut syyttävän sormensa johtajansa kovasydämyyttä vastaa ja arvostellut hänen laintulkintaansa. Hän oli kuitenkin oikeastaan maallikko ammattipappiin verrattuna. Ja niin hän kätkeytyi luontevasti esimiehensä selän taakse kiiruhtaen pois paikalta auttamatta.

Esimiesasemassa olevan henkilön vastuu tekemisistään on aina suurempi kuin hänen alaisensa. Nostakaamme esiin kolme (3) esimerkkiä:

(1) Johtajan esimerkin vaikutus VT:n Israelissa:

25. *Kun Mooses näki, että kansa oli kurittomuuden vallassa, koska Aaron oli päästänyt heidät kurittomuuden valtaan, vahingoniloksi heidän vihollisillensa (2. Moos 32:25)*

(2) Vanhimpien vastuu juutalaisen kansan keskellä Jeesuksen aikana:

Juutalaiset toivat Jeesuksen luokse itse teosta tavatun naisen. Jeesuksen kirjoittaessa mahaan ja sanoessa heille "*joka teistä on synnitön, se heittäköön häntä ensimmäisenä kivellä*" (Joh 8:7) ja tämän jälkeen kerrotaan: "*Kun he tämän kuulivat ja heidän omatuntonsa todisti heidät syyllisiksi, menivät he pois, toinen toisensa perästä, vanhimmista alkaen viimeisiin asti*" (8:9). Ja paikan päälle jäi vain Jeesus ja tuo nainen, jolle Jeesus antoi synnit anteeksi.

Tässä tilanteessa PH onnistui näyttämään kaikille heidän syyllisyytensä ja Vapahtaja syntien anteeksiantajanakin oli heidän keskellään. Mikä suuri kokous tästä olisi voinut muodostua, mutta he kaikki lähtivät paikalta pois synti tunnollaan ilman anteeksisaamista. Miksi he lähtivät? Tarkkaa kuinka sanotaan: "*menivät he pois toinen toisensa perästä, vanhimmista alkaen viimeisiin asti*" (8:9). Miten voimakkaasti vanhimpien ja arvokkaampien esimerkki vaikutti kaikkiiin muihin! Ja se vaikuttaa vielä tänäkin päivänä niin pahassa kuin hyvässä.

(3) Johtajien vastuu seurakunnassa:

17. *Olkaa minun seuraajiani, veljet, ja katselkaa niitä, jotka näin vaeltavat, niinkuin me olemme teille esikuvana. (Fil 3:17)*

2. kaitkaa teille uskottua Jumalan laumaa, ei pakosta, vaan vapaaehtoisesti, Jumalan tahdon mukaan, ei häpeällisen voiton tähden, vaan sydämen halusta,
 3. ei herroina halliten niitä, jotka ovat teidän osallenne tulleet, vaan ollen laumalle esikuvina (1. Piet 5:2-3)

1. Veljeni, älkööt aivan monet teistä pyrkikö opettajiksi, sillä te tiedätte, että me saamme sitä kovemman tuomion. (Jaak 3:1)

Esikuvaksi asetettujen johtajien tulee tiedostaa vastuunsa, sillä meillä muilla on lupa katsoa heitä ja heidän vaellustaan ...

33. Mutta kun eräs samarialainen, joka matkusti sitä tietä, tuli hänen kohdalleen ja näki hänet, niin hän armahti häntä.

”kun eräs samarialainen”

Papin ja leeviläisen jälkeen kuulijat odottivat juutalaista maallikkoa, koska temppelin edustustossa oli läsnä tämä ”kolmikanta”, mutta kuulijoiden suureksi järkytykseksi Jeesuksen paikalle marssittama kolmas henkilö olikin samarialainen, vihatun ja halveksitun puolipakanan sekakansan jäsen. Nimittäin Assyrian kuninkaan vietyä Samarian alueelta väestöä pakkosiirtolaisuuteen hän tuotti tilalle korvaavaa väestöä useista pakanakansoista, jotka aikaa myöten sekoittuivat alueen alkuperäisen juutalaisväestön kanssa (2. Kun 17:23-24).

Juutalaisten mielestä samarialaiset olivat pahempia kuin pakanat ja he vertasivatkin heitä saastaiseen sikaan eivätkä edes seurustelleet heidän kanssaan (Joh 4:9). Juutalaisen mielestä oli kunniaikkaampaa kärsiä kuin ottaa vastaan apua samarialaiselta. Ja tietysti samarialaiset vastasivat samalla mitalla: Kerran samarialaiset onnistuivat saastuttamaan Jerusalemin temppelin sirottelemalla sinne ihmisluita ja juutalaiset vastavetona kirosivat samarialaiset ja rukoilivat Jumalaa sulkemaan heidät iankaikkisen elämän ulkopuolelle.

Myös evankeliumit kertovat, kuinka samarialaiset eivät suvainneet Jerusalemiin matkalla olleen Jeesuksen opetuslapsineen yöpyä alueellaan ja tästä kostoksi kaksi opetuslasta tahtoi-kin langettaa tulen taivaasta hävittämään heidät. Jeesus nuhteli opetuslapsiaan moisesta (Luuk 9:51-55).

Voimme siis vain kuvitella minkälainen iskuvoima samarialaisen mainitsemisella tässä kertomuksessa oli.

Kuin välihuomiona: Samarialaiset olivat juuri kohdelleet Jeesusta huonosti (9:53), mutta Hän ”palkitsi” pahan hyvällä kertomalla samarialaisesta, joka oli juutalaisia uskonnollisia johtajia laupiaampi ja lähimmäistään rakastavampi!

Jääkö meillä ”päälle” kannemieli niitä kohtaan, jotka ovat kohdelleet meitä epäoikeudenmukaisesti vai voimmeko jo samassa hetkessä kertoa heistä hyvää ja siunata heitä - kuten Jeesus teki?

Muuten yksi lisäsyys Jerikon tien vilkkaaseen käyttöön olikin tämä skisma juutalaisten ja samarialaisten välillä: Esim. Galileasta Jerusalemiin juhlilla tulijat kiersivät välissä olevan Samarian Jordanin itäpuolta ja ylittivät Jordanin Jerikon kohdalla. Näin he käyttivät Jerikon tietä tullen menen. Jeesuskin käytti pääaisassa tätä reittivaihtoehtoa Galilean ja Juudean väliä kulkiessaan.

”joka matkusti sitä tietä”

Jos pappi ”vaelsi sattumalta sitä tietä”, niin samarialainen ”matkusti sitä tietä” määrätietoisesti ja tarkoituksellisesti. Tämä näytti olleen hänen tapansa. Tämän osoittaa myös se, että hän majatalosta lähtiessään ilmoitti tulevansa jo kohta sinne takaisin (10:35). Samarialainen olikin tien päällä viihtyvä todellinen diakoni ja katutyöntekijä - esimerkkinä meille.

"näki hänet, niin hän armahti häntä" (KR38), "näki miehen, hänen tuli tätä sääli" (KR92)

Katsokaamme tilannetta hetken samarialaisen silmin: Hän näki tien ohessa ryöstetyn miehen, todennäköisesti juutalaisen, joka terveenä ollessaan ei tervehtisi häntä, ei sanoisi hänelle sanaakaan eikä auttaisi häntä pahimmankaan hädän hetkellä. Hän tiedosti myös paikalla lymyilevien ryövärin vaaran ... ja hän tiesi, että mennessään tiepuoleen auttamaan uhria juutalaiset voisivatkin epäillä häntä rosvoksi ja kostaisivat sen hänelle. Ja mitä hänen oma kansansa tekisi hänelle kuultuaan hänen auttaneen vihatun kansan jäsentä, ehkä he tappaisivat hänet.

Samarialaisten Raamattu muodostui viidestä Mooseksen kirjasta. Näin samat puhtaussäännöt koskivat kertomuksen samarialaista ja hänkin riskeerasi rituaalisen puhtautensa mennessään auttamaan. Ja lisäksi: Hän oli ehkä nähnyt, miten ryöstetyn omat maamiehet olivat menneet kylmästi ohitse. Jos he eivät auttaneet, niin miksi sitten hänen tulisi auttaa?

Nyt kysymme: vaikka samarialaisella oli näin monia hyviä syitä, niin miksi hän ei mennyt ohitse edellisten tavoin?

Vastaus on näissä sanoissa *"hänen tuli tätä sääli"* (KR92) [*"niin hän armahti häntä"* (KR38)]. Tässä käytetty *"sääli"* –sana on kreikankielen voimakkain sääliä ilmaiseva sana ja sitä täytettiin kuvaamaan tunteita, jotka olivat niin väkeviä ja syviä, että ne ottivat valtaansa koko olemuksen (NOVUM) ja laittoivat värjäymään koko kehon. Niinpä Raamattu käyttääkin tätä ilmaisua sekä VT:n että UT:n puolella puhuessaan syvällä sydämessä olevista ja sieltä lähtevistä asioista.

Tämä *"tuli sääli / armahti"* –sana esiintyy UT:ssa tässä muodossaan vain kuusi (6) kertaa:

Matt 9:36 Ja nähdessään kansanjoukot hänen **tuli** heitä **sääli**, kun he olivat nääntyneet ja hyljätyt niinkuin lampaat, joilla ei ole paimenta.

Matt 14:14 Ja astuessaan maihin Jeesus näki paljon kansaa, ja hänen **kävi** heitä **sääliksi**, ja hän paransi heidän sairaansa.

Mark 6:34 Ja astuessaan maihin hän näki paljon kansaa, ja hänen **kävi** heitä **sääliksi**, koska he olivat niinkuin lampaat, joilla ei ole paimenta, ja hän rupesi opettamaan heille moninaisia.

Luuk 7:13 Ja hänet nähdessään Herra **armahti** häntä ja sanoi hänelle: "Älä itke".

Luuk 10:33 Mutta kun eräs samarialainen, joka matkusti sitä tietä, tuli hänen kohdalleen ja näki hänet, niin hän **armahti** häntä.

Luuk 15:20 Ja hän nousi ja meni isänsä tykö. Mutta kun hän vielä oli kaukana, näki hänen isänsä hänet ja **armahti** häntä, juoksi häntä vastaan ja lankesi hänen kaulaansa ja suuteli häntä hellästi.

Nämä sanat liittyvät siis neljä kertaa Jeesukseen, kerran tuhlaajapoikansa armahtavaan isään ja kerran laupiaaseen samarialaiseen.

Nähdessään siis tien ohessa makaavan uhrin samarialaisen koko olemus alkoi värjäymään, hänelle tuli pakon omainen tarve, sisikunnasta ja sydämestä lähtevä sääli ja halu armahtaa, ja hän ei voinut mennä ohitse, hän ei voinut jatkaa matkaansa, näkymä ei päästänyt häntä irti, ei laskenut häntä otteestaan, ei suonut hänelle lepoa eikä rauhaa.

Tässä on havainnollistettu se, mitä Raamattu tarkoittaa sanoilla *"rakasta ... kaikesta sydämestäsi ja kaikesta sielustasi ja kaikesta voimastasi ja kaikesta mielestäsi"*.

Vain sydämestä lähtevä sääli ja rakkaus tekee meistäkin todellisen auttajan - ei mikään muu. Jos sydämessä ei ole pakottavaa tarvetta ja rakkautta, niin mitkään käskyt ja määräykset eivät saa meissä aikaan auttamisen mieltä, mutta jos käsky lähtee syvältä sydämestä, niin mikään voima ei voi estää meitä toteuttamasta tätä näkyä eikä mikään uhraus tunnu silloin liian suurelta.

Paavali sanoo kuinka ”Kristuksen rakkaus vaatii meitä” (2. Kor 5:14) ja toisaalla hän sanoo: ”minä en voinut olla tottelematta taivaallista näkyä” (Apt 26:19).

Vaatiiko Kristuksen rakkaus meitä ja voimmeko me olla tottelematta taivaallista näkyä?

Laupias samarialainen ei voinut olla tottelematta ”taivaallista näkyään”. Hän ei halunnut kosta pahaa pahalla, ei muistella kärsimäänsä pahaa, vaan hän halusi rakastaa lähimmäistään jumalallisella rakkaudella ...

Sinäkin voit rakastaa sitä, joka ei jaksu sinua rakastaa, sinäkin voit auttaa ihmistä, joka ei halua sinua auttaa ja sinä voit siunata ihmistä, joka ei halua sinua siunata... jos sinun sydämesäsi on pakottava tarve siihen!

34. Ja hän meni hänen luokseen ja sitoi hänen haavansa ja vuodatti niihin öljyä ja viiniä, pani hänet juhtansa selkään ja vei hänet majataloon ja hoiti häntä.

”hän meni hänen luokseen”

Samarialaistakin sitoi - kuten aikaisemmin sanottiin - viisi Mooseksen kirjaa ja hänkin asettui näin alttiiksi saastumiselle, joka ulottuisi hänen juhtaansa ja tavaroihinsakin (4. Moos 19:16-20). Mutta tästä huolimatta hänen sydämensä vaati häntä menemään luokse.

Lisäksi noustessaan pois juhtansa selästä ja mennessään tien oheen hän antautui tietoisesti itse suureen vaaraan tulla myös päälle hyökätyksi ja ryöstetyksi. Mutta tästäkin huolimatta hänen sydämensä vaati häntä menemään luokse.

”satoi hänen haavansa ja vuodatti niihin öljyä ja viiniä”

Luukas lääkärinä huomioi samarialaisella olleen mukanaan juuri tällaisen tilanteen varalle oikeat ensiapuvälineet: viini desinfioi ja öljy tyrehdytti verenvuotoa, pehmitti kovettumia ja lievitettiin kipuja ja siteillä hän suojasi haavat. Ja omaansa säästelemättä hän vuodattaa ja omaansa pihtailematta hän sitoo. Hän ei laskelmoi eikä minimoi, vaan hänellä on aitoa uhrimieltä antamisessaan.

”pani hänet juhtansa selkään”

Lähi-idässä oli huikaiseva arvostusero ratsastajan ja taluttajan välillä, kuten esim. kertomus Haamanista ja Mordokaista osoittaa (Est 6:6-11).

Nyt näyttää kuitenkin siltä, että samarialainen itse käveli ja talutti juhtaansa, jonka selkään hän oli nostanut auttamansa miehen. Hän asetti miehen itsensä edelle, teki itsestään tämän palvelijan.

Auttajan tuleekin lähestyä autettavaansa alhaalta päin ...

”ja vei hänet majataloon”

Tämä osoittaa vammojen vakavuuden: haavoitettua ei voitu viedä kotia, vaan hänet oli vietävä matkan varrella olevaan majataloon.

”ja hoiti häntä”

Samarialainen hoiti majataloon tuomaansa miestä yön yli seuraavaan aamuun saakka. Tämä oli jälleen uusi osoitus hänen itsensä uhraavasta rakkaudesta. Jos hänellä oli kiireitä, hän unohti sen. Jos hänellä oli sovittuja tapaamisia, hän lykkäsi ne tuonnemmaksi. Hän eli autettavaansa varten, hänen ehdoillaan.

Onko meillä tätä mielenlaatua

35. Ja seuraavana aamuna hän otti esiin kaksi denaria ja antoi majatalon isännälle ja sanoi: 'Hoida häntä, ja mitä sinulta lisää kuluu, sen minä palatessani sinulle maksan.'

Meidän ei tarvitse ihailla vain samarialaisen rohkeutta ja itsensä kieltämistä aikansa ja varjojensa suhteen, vaan tässä me saamme vielä uuden ja yllättävän piirteen: koska uhrilla ei ollut rosvoamisen jäljiltä varoja, samarialainen oli valmis maksamaan omasta pussistaan kaiken tarvittavan hoidon.

Samarialainen korvasi ensin papin ja leeviläisen laiminlyönnit menemällä luokse ja nyt hän korvasi vielä rosvojenkin tuottaman taloudellisen vahingon sitoutumalla maksamaan kulut.

Tuntuuko meistä, että kun me annamme aikaamme ja näemme vaivaa Jumalan valtakunnan työssä, niin meidän ei enää tämän lisäksi tarvitse antaa mitään uhrikoppaan. Samarialainen tulee meille suureksi esimerkiksi varojemmekin uhraamisessa.

36. Kuka näistä kolmesta sinun mielestäsi osoitti olevansa sen lähimmäinen, joka oli joutunut ryövärien käsiin?"

37. Hän sanoi: "Se, joka osoitti hänelle laupeutta." Niin Jeesus sanoi hänelle: "Mene ja tee sinä samoin."

Lainoppinut oli kysynyt Jeesukselta "kuka sitten on minun lähimmäiseni?" (10:29), mutta kertomuksensa kautta Jeesus muutti kysymyksen muotoon "kuka osoitti olevansa ryöstetyn lähimmäinen?". Lähimmäisenä oleminen ei perustukaan ulkoapäin annettuun luetteloon, vaan lähimmäiseni onkin se, kenelle minä osoitan pyyteetöntä rakkautta, kenelle minä osoitaudun lähimmäiseksi. Ja rakkaus ei valikoi kohdetta, se ei etsi sopivaa lähimmäistä, vaan se osoittaa rakkautta kenelle tahansa apua tarvitsevalle.

Osoita olevasi lähimmäinen kaikille apua tarvitseville - myös vihamiehillesi kuten Raamattu opettaa: "Jos vihamiehelläsi on nälkä, anna hänelle leipää syödä, ja jos hänellä on jano, anna hänelle vettä juoda." (Snl 25:21; Room 12:19)

Kertomus laupiaasta samarialaisesta tahtoi opettaa lainoppinutta olemaan lähimmäinen jokaiselle apua tarvitsevalle rotuun, uskuntoon ja sosiaaliseen asemaan katsomatta.

Näin rakkauden kaksoiskäskyn pitäminen ei ole vain ylevä periaate, vaan arkiseksi toiminnaksi muuttuvaa elämää. Jos "usko ilman tekoja on kuollut" (Jaak 2:26), samoin rakkaus on rakkautta vasta, kun se saa myös lähimmäisenrakkauden muodon.

17. Jos nyt jollakin on tämän maailman hyvyttä ja hän näkee veljensä olevan puutteessa, mutta sulkee häneltä sydämensä, kuinka Jumalan rakkaus saattaa pysyä hänessä?

18. Lapsukaiset, älkäämme rakastako sanalla tai kielellä, vaan teossa ja totuudessa. (1. Joh 3:17-18)

Myös Jeesuksen sanat viimeisellä tuomiolla vahvistavat tämän:

40. ... kaikki, mitä olette tehneet yhdelle näistä minun vähimmistä veljistäni, sen te olette tehneet minulle.

45. ... kaiken, minkä olette jättäneet tekemättä yhdelle näistä vähimmistä, sen te olette jättäneet tekemättä minulle (Matt 25:40,45)

Pappi ja leeviläinen kulkivat ohitse, mutta tänä päivänä kysymys kuuluu: Kenen ohitse me olemme kulkeneet, millä perusteella ja millä tekosyyllä me olemme väistäneet? Missä makaa meidän rakkauttoman ohikulkemisemme jäljiltä apuamme tarvitseva? Kenet me olemme jättäneet lähimmäisenrakkauden sisäpiirimme ulkopuolelle?

Rosvojen filosofia oli: mitä sinulla on se on minun ja minä otan sen sinulta vaikka väkisin. Papin ja leeviläisen filosofia oli: mikä on minun, se on minun ja minä tahdon pitää sen itselläni enkä antaa sitä sinulle. Mutta samarialaisen filosofia oli: kaikki mikä on minun on sinunkin ja minä tahdon jakaa sen kanssasi.

Mikä näistä kolmesta on Sinun filosofiasi toimia?

Kertomuksella laupiaasta samarialaisesta Jeesus osoitti, että lain täyttäminen merkitsee sitä, että minun on osoitettava laskelmoimatonta, itseni unohtavaa ja uhraavaa rakkautta kaikille, jopa vihollisilleni. Tämä vaatimustaso on niin korkea, että kukaan rehellinen ei voi tulla muuhun johtopäätökseen kuin että en voi tehdä itseäni vanhurskaaksi enkä ansaita iankaikista elämää.

Mutta se, mikä meille on mahdotonta, sen Kristus on tehnyt meidän puolestamme! Mutta toinen erottamaton puoli tästä on se, että Hän haluaa muuttaa myös meitä "kuvansa kalaiseksi", Hän haluaa antaa meille omaa mielenlaatuaan ja tehdä myös meistä laupiaita samarialaisia. Jeesus sanoo meillekin: "*Mene ja tee sinä samoin.*"

TOINEN TARKASTELUKULMA JAKEISIIN Luuk 10:30-35

Rinnastamme tässä toisessa tarkastelukulmassa laupiasta samarialaista Jeesukseen Kristukseen haavoille lyödyn syntisen pelastajana. Hän onkin ainoa, joka on käytännössä osoittanut täydellistä ja pyyteetöntä lähimmäisrakkauttaan loppuun saakka.

30. Jeesus vastasi ja sanoi: *"Eräs mies vaelsi Jerusalemissa alas Jerikoon ja joutui ryövärien käsiin, jotka riisuivat hänet alasti ja löivät haavoille ja menivät pois jättäen hänet puolikuolleeksi.*

"Eräs mies vaelsi Jerusalemissa alas Jerikoon"

(1) Ensiksi toteamme, että tekstissä esiintyy **kaksi tasoa**: **ylhäällä** oleva paikka ja **alhaalla** oleva paikka. Tekstissä puhutaan myös vaeltamisesta ylhäältä alas ➡

Luemme kolme Raamatun paikkaa, jotka antavat välähdyksen siitä, mistä "ylhäällä oleva" ja "alhaalla oleva" paikka puhuu:

23. *Ja hän sanoi heille: "Te olette alhaalta, minä olen ylhäältä; te olette tästä maailmasta, minä en ole tästä maailmasta. (Joh 8:23)*

2. *Hartaasti minä odotin Herraa, ja hän kumartui minun puoleeni ja kuuli minun huutoni.*

3. *Ja hän nosti minut ylös turmion kuopasta, lokaisesta liejusta, ja asetti minun jalkani kalliolle, hän vahvisti minun askeleeni. (Ps 40:2-3)*

24. *Taitava käy elämän tietä ylöspäin, välttääkseen tuonelan, joka alhaalla on. (Snl 15:24)*

(2) Toiseksi kiinnitämme huomiota siihen, että ylhäällä oleva paikka oli erityisesti **Jerusalem** ja katsomme miten Raamattu avaa Jerusalemin vertauskuvallisuutta:

26. *Mutta se Jerusalem, joka ylhäällä on, on vapaa, ja se on meidän äitimme. (Gal 4:26)*

22. *vaan te olette käyneet Siionin vuoren tykö ja elävän Jumalan kaupungin, taivaallisen Jerusalemin tykö,*

23. *... seurakunnan tykö ...*

24. *ja uuden liiton välimiehen, Jeesuksen, tykö, ja vihmontaveren tykö ... (Hepr 12:22-24)*

2. *Ja pyhän kaupungin, uuden Jerusalemin, minä näin laskeutuvan alas taivaasta Jumalan tyköä, valmistettuna niinkuin morsian, miehellensä kaunistettu.*

9. *... "Tule tänne, minä näytän sinulle morsiamen, Karitsan vaimon."*

10. *Ja hän vei minut hengessä suurelle ja korkealle vuorelle ja näytti minulle pyhän kaupungin, Jerusalemin, joka laskeutui alas taivaasta Jumalan tyköä (Ilm 21:2,9-10)*

35. *... älkää (vannoko) myöskään Jerusalemin kautta, sillä se on suuren Kuninkaan kaupunki; (Matt 5:35)*

Sanonta "ylös Jerusalemiin" esiintyykin 17 x UT:ssa ja 3 x VT:ssa ja "Jerusalemissa alas" esiintyy 3 x UT:ssa (KR33/38).

Näin Jerusalem yhdessä Siionin vuoren kanssa edustavat:

- Kristuksen vihmontaveren perustalle tehtyä UL, joka synnyttää vapautteen
- ylhäällä olevaa, taivaallista, uutta Jerusalemiä, Jumalan pyhää kaupunkia, kaikkien uudestisyntyneiden äitiä, uskovaisten syntymäpaikkaa
- Karitsan morsianta, UL:n seurakuntaa
- Jumalan läsnäoloa, Hänen temppeliään ja seurakuntaa, rauhaa ja turvallisuutta

(3) Kolmanneksi panemme merkille, että alhaalla oleva paikka oli erityisesti **Jeriko** ja teemme siitäkin muutamia huomioita:

Jeriko oli Egyptistä Kanaanin maahan palaavien israelilaisten ensimmäinen vastus ja se oli määrä syntinsä tähden tuhota kokonaan (Joos 2,6). Kaupungista pelastuikin uskonsa kautta ainoastaan portto Raahab ja hänen omaisensa.

Kaupunkia tuhottaessa eräs mies, Aakan, otti itselleen Jerikosta tuhoon tuomittua tavaraa ja veti teollaan kirouksen koko Israelin ylle (Joos 7:10s.). Jumala leppyi vasta kun Aakan tavaroineen tuhottiin.

Tuhotun Jerikon raunioilla Joosua julisti Herran sanana:

26. ... *Kirottu olkoon Herran edessä se mies, joka ryhtyy rakentamaan tätä Jerikon kaupunkia. Sen perustuksen laskemisesta hän menettäköön esikoisensa ja sen porttien pystyttämistä nuorimpansa. (Joos 6:26)*

Jeriko pysyikin rakentamattomana vuosisatoja. Mutta jumalattomuudesta tunnetun Israelin kuninkaan Aabin aikana Hiël rohkaisi mielensä ja ryhtyi rakentamaan uudelleen Jerikoa. Mutta Jumalan Sanan oli tuonakin aikana muuttumaton:

34. ... *Sen perustuksen laskemisesta hän menetti esikoisensa Abiramin, ja sen ovien pystyttämistä hän menetti nuorimpansa Segubin, Herran sanan mukaan, jonka hän oli puhunut Joosuan, Nuunin pojan, kautta. (1. Kun 16:34)*

Jeriko edustaa siis tarkastelumme kannalta (sen lisäksi, mitä edellä on sanottu alhaalla olevasta paikasta):

- syntinsä tähden Jumalan tuomion alaista
- Jumalan käskystä tuhon omaksi vihittävää
- sellaista, jota ei olisi enää saanut olla olemassakaan

(4) Neljänneksi huomioimme, että kun mies vaelsi Jerusalemissa alas Jerikoon, hän vaelsi samalla myös **itään päin**. Aika ei anna mahdollisuutta paneutua tähän mielenkiintoiseen ”itään päin menemiseen” ja viittaankin vuosi sitten pitämäni raamattuviikkoon, missä sivusin tätä teemaa.

(5) Raamattua vielä laajemmin tutkimalla havaitsisimme, kuinka:

Ylhäällä olevia asioita ovat:

Jumala ja taivas
Kristus-kallio
seurakunta uutena Jerusalemina
hengellinen ja iankaikkinen
totuus ja puhtaus
elämä, valo ja valkeus
elämän tie ja taivastie ↗

Alhaalla olevia asioita ovat:

vihollinen ja tuonela
synnin lokainen lieju
tämän maailman Jeriko
maallinen ja ajallinen
valhe, synty ja saasta
kuolema ja pimeys
synnin- ja kuoleman tie ↘

”ja joutui ryövärien käsiin”

10. *Varas ei tule muuta kuin varastamaan ja tappamaan ja tuhoamaan ... (Joh 10:10)*

8. ... *Teidän vastustajanne, perkele, käy ympäri niinkuin kiljuva jalopeura, etsien, kenen hän saisi niellä. (1. Piet 5:8)*

Sielunvihollinen ja synty ovat päälle hyökkäävät ryövärit ...

”jotka riisuivat hänet alasti”

Mihin kaikkeen Jumalan lapsi voikaan olla puettu ja mistä kaikesta vihollinen (synty) hänet riisuukaan. Otamme tästä muutamia poimintoja:

- Uudestisyntymisessä ja kasteessa me pukeudumme Kristukseen (Gal 3:27 Room 13:12,14) ja Hänen vanhurskauteensa (1. Kor 1:30; Ilm 19:8) - mutta vihollinen haluaa riistää meiltä tämän puvun

- PH:n kasteessa meidät puetaan ”*voimalla korkeudesta*” (**Luuk 24:49**) - mutta vihollinen haluaa tehdä meistä voimattomia ja heikkoja, arkoja ja pelokkaita
- meitä kehoitetaan pukeutumaan Jumalan koko sota-asuun voidaksemme olla taistelijoita Herran armeijassa (Ef 6:11-18) - mutta vihollinen tahtoo tylsyttää aseemme, jopa riisua meidät aseista
- Kristuksen tullessa me saamme pukeutua ”*katoamattomuuteen*” ja ”*kuolemattomuuteen*”, kirkastettuun ruumiiseen (**1. Kor 15:53-54**) - mutta vihollinen haluaa estää meitä olemasta valmiita sinä hetkenä, kun tämä lopullinen pukeutuminen tapahtuisi

”ja löivät haavoille”

Niin kuin ryövärit löivät miehen haavoille, samoin synti lyö ihmisen haavoille ...

”jättäen hänet puolikuolleeksi”

Ilmaisu ”*puolikuollut*” kuvaa erittäin sattuvasti syntistä ihmistä: Ruumis elää, mutta henki on kuollut eli hän on puolikuollut. Lisäksi niin kuin puolikuollut ei kykene auttamaan itseään, samoin ihminen ei voi pelastaa itseään, vaan avun on tultava hänen ulkopuoleltaan.

31. Niin vaelsi sattumalta eräs pappi sitä tietä ja näki hänet ja meni ohitse.

32. Samoin leeviläisenkin: kun hän tuli sille paikalle ja näki hänet, meni hän ohitse.

33. Mutta kun eräs samarialainen, joka matkusti sitä tietä, tuli hänen kohdalleen ja näki hänet, niin hän armahti häntä.

Pappi ja leeviläinen olivat Mooseksen lain virkaansa asettamia miehiä ja he toivat paikalle sen, minkä edustajia he olivat eli Vanhan liiton ja leeviläisen pappeuden säädöksineen ja määräyksineen.

Huomaa järjestys: Paikalle saapuivat ensin Vanhan liiton virkamiehet ja vasta heidän jälkeensä paikalle ilmestyi laupias samarialainen. Vastaavasti Vanha liitto pappeuksineen oli aikajärjestyksessä ensimmäinen liitto ja vasta tämän jälkeen Jeesuksessa Kristuksessa alkoi Uusi liitto, toinen liitto.

Huomaa lisäksi täysin erilainen suhtautuminen autettavaan: Pappi ja leeviläinen näkivät avun tarpeessa olevan, mutta menivät kylmästi ohitse jättäen hänet oman onnensa nojaan, kun taas samarialainen pysähtyi paikalle auttamaan.

Vastaavasti Vanha liitto lakeineen ja pappeuksineen oli voimaton ja kykenemätön auttamaan ja ratkaisemaan syntikysymystä - sen saattoi tehdä vain Jeesus Kristus:

4. *Sillä mahdotonta on, että härkään ja kauristen veri voi ottaa pois syntejä”*

11. *Ja kaikki papit seisovat päivä päivältä palvelustaan toimittamassa ja usein uhraamassa, aina samoja uhreja, jotka eivät ikinä voi syntejä poistaa;*

14. *Sillä hän on yhdellä ainoalla uhrilla ainoaaksi tehnyt täydellisiksi ne, jotka pyhitetään.* (**Hepr 10:4,11,14**).

Tähän on lisäksi todettava se, että Vanhan liiton auttamaan kykenemätön pappeus oli vielä juutalaisten käsissä luisunut rappiotilaan. Jeesus sanoikin heistä:

17. *Ja hän opetti ja sanoi heille: "Eikö ole kirjoitettu: 'Minun huoneeni on kutsuttava kaikkien kansojen rukoushuoneeksi'? Mutta te olette tehneet siitä ryövärien luolan."* (**Mark 11:17**)

4. *He sitovat kokoon raskaita ja vaikeasti kannettavia taakkoja ja panevat ne ihmisten hartioille, mutta itse he eivät tahdo niitä sormellakaan liikuttaa.* (**Matt 23:4**)

Käännämme nyt katseemme laupiaaseen samarialaiseen:

Ensimmäisellä tunnilla puhuimme kahdesta tiestä iankaikkiseen elämään: tekojen tiestä ja perimisen tiestä. Tekojen tie panee kaiken ihmisen itsensä varaan, kun taas perimisen tie panee kaiken Kristuksen varaan. Edellinen kertoo mitä ihmisen pitäisi tehdä pelastuakseen, jälkimmäinen mitä Kristus on tehnyt ihmisen pelastamiseksi.

Kun Jeesus kertoi laupiaasta samarialaisesta, niin Hän kertoiikin samalla myös itsestään. Katsommekin nyt vastausta kysymykseen ”mitä sitten Kristus on tehnyt ihmisen pelastamiseksi?” laupiaan samarialaisen antaman esimerkin avulla.

”Mutta kun eräs samarialainen”

Ensimmäisellä tunnilla näimme, kuinka syvästi juutalaiset halveksivat samarialaisia.

Jeesus joutui juutalaisten silmissä halveksittuna ja vihattuna samarialaisen osaan - Häntä jopa kirjaimellisesti haukuttiin samarialaiseksi:

48. Niin juutalaiset vastasivat ja sanoivat hänelle: ”Emmekö ole oikeassa, kun sanomme, että sinä olet samarialainen ja että sinussa on riivaaja?” (Joh 8:48)

”matkusti sitä tietä”

Pappi oli tullut tälle tielle sattumalta, mutta samarialainen ”matkusti sitä tietä” määrätietoisesti, ennakkoon laaditun suunnitelman mukaisesti.

Juuri näin Jeesus kulki oman matkansa. Taivaassa oli jo ennen ikuisia aikoja päätetty Hänen matkastaan tänne:

19. vaan Kristuksen kalliilla verellä, niinkuin virheettömän ja tahrattoman karitsan,

20. hänen, joka tosin oli edeltätiedetty jo ennen maailman perustamista, mutta vasta viimeisinä aikoina on ilmoitettu teitä varten (1. Piet 1:19-20)

Taivaassa oli päätetty myös tiestä, mitä Hänen tuli kulkea:

7. Teurasuhriin ja ruokauhriin et sinä mielisty; minun korvani sinä avasit, polttouhria ja syntiuhria sinä et vaadi.

8. Silloin minä sanoin: ”Katso, minä tulen; kirjakääröön on kirjoitettu, mitä minun on tehtävä. (Ps 40:7-8)

Ja taivaassa oli päätetty myös syy ja aihe, miksi hän lähtisi liikkeelle:

10. sillä Ihmisen Poika on tullut etsimään ja pelastamaan sitä, mikä kadonnut on. (Luuk 19:19) - aivan kuten laupias samarialainen!

”näki hänet”

Edellä kulkeneetkin olivat nähneet, mutta se ei saanut heitä tekemään mitään. Laupias samarialainen näki aidosti ja oikealla tavalla.

Mitä Herra sanoikaan Moosekselle israelilaisista puhuessaan:

7. Ja Herra sanoi: ”Minä olen nähnyt kansani kurjuuden Egyptissä ja kuullut heidän huutonsa sortajainsa tähden; niin, minä tiedän heidän tuskansa.

8. Sentähden minä olen astunut alas vapauttamaan heidät egyptiläisten kädestä ja johdattamaan heidät siitä maasta hyvään ja tilavaan maahan (2. Moos 3:7-8)

Jos Herra jo ennen lihaksi tulemistaan näki kaiken tämän, niin vielä varmemmin Hän lihaan tullessaan näki kaiken tämän (Hepr 4:15-16). Meidänkään elämässämme ei ole pimeintäkään hetkeä, jota Hän ei näkisi, jota Hän ei havaitsisi.

"niin hän armahti häntä" (KR38), "hänen tuli tätä sääli" (KR92)

Edellisellä tunnilla näimme, kuinka tämä armahtamista ja sääliä ilmaiseva sana on kreikan kielen voimakkain tätä tarkoittava ilmaisu ja se puhuu ihmisen sisältä ja sydäimestä lähtevästä armahtamisesta ja säälistä, jota ei yksinkertaisesti voi olla ottamatta huomioon.

Ja tämä kaikki oli ja on sanan täydessä merkityksessä totta yksin Jeesuksen Kristuksen kohdalla. Kristus ei voi kulkea ohitsemme, se ei ole Hänelle mitenkään mahdollista sillä:

14. ... hän oli täynnä armoa ... (**Joh 1:14**)

15. Sillä ei meillä ole sellainen ylimmäinen pappi, joka ei voi sääliä meidän heikkouksiamme, vaan joka on ollut kaikessa kiusattu samalla lailla kuin mekin, kuitenkin ilman syntiä.

16. Käykäämme sentähden uskalluksella armon istuimen eteen, että saisimme laupeuden ja löytäisimme armon, avuksemme oikeaan aikaan. (**Hepr 4.15-16**)

8. ... Sitä varten Jumalan Poika ilmestyi, että hän tekisi tyhjäksi perkeleen teot. (**1. Joh 3:8**)

34. Ja hän meni hänen luokseen ja satoi hänen haavansa ja vuodatti niihin öljyä ja viiniä, pani hänet juhtansa selkään ...

"meni hänen luokseen"

Teemme tähän kolme huomiota:

(1) Puolikuollut ei voinut lähestyä auttajaansa, vaan auttajan oli mentävä hänen luokseen.

Tässä on kuva syntisen avuttomuudesta auttaa itseään tai edes lähestyä Jumalaa. Mutta tässä on myös kuva siitä, kuinka taivaallinen auttaja on Jeesuksessa Kristuksessa lähestynyt langennutta ihmistä ja tullut hänen luokseen.

(2) Papin ja leeviläisen ohimenon yhtenä syynä oli - kuten olemme nähneet - pelko lähistöllä vaanivista rosvoista, mutta samarialainen meni luokse vaarasta huolimatta, oman henkensä uhallakin.

Tässä kertomus saakin liittymäkohdan Jeesuksen sanoihin:

11. Minä olen se hyvä paimen. Hyvä paimen antaa henkensä lammasten edestä.

12. Mutta palkkainen, joka ei ole paimen ja jonka omia lampaat eivät ole, kun hän näkee suden tulevan, niin hän jättää lampaat ja pakenee; ja susi ryöstää ja hajottaa ne.

13. Hän pakenee, sillä hän on palkattu eikä välitä lampaista. (**Joh 10:11-13**)

Niin. Ennen Häntä tulevat olivat vain palkkapaimenia. Millaisia paimenia me olemme? Menemmekö me kylmästi ohitse vai menemmekö luokse?

(3) Olemme myös nähneet, kuinka pappi ja leeviläinen menivät ohitse saastumistaan peläten, puhtauttaan varjellen, mutta samarialainen meni luokse tämänkin riskin ottaen.

Kuule Raamatun sana. Tulemalla synteihinsä ja rikoksiinsa kuolleen ihmisen luokse auttaakseen häntä Jeesus ei voinut säilyttää puhtauttaan, Hän ei voinut välttyä saastaiseksi tulemiselta:

34. Ihmisen Poika on tullut, syö ja juo, ja te sanotte: 'Katso syömäriä ja viininjuojaa, publikaanien ja syntisten ystävää!' (**Luuk 7:34**)

21. Sen, joka ei synnistä tiennyt, hän meidän tähtemme teki synniksi, että me hänessä tulisimme Jumalan vanhurskaudeksi. (**2. Kor 5:21**)

13. Kristus on lunastanut meidät lain kirouksesta, kun hän tuli kiroukseksi meidän edestämme ...

14. että Aabrahamin siunaus tulisi Jeesuksessa Kristuksessa pakanain osaksi ja me niin uskon kautta saisimme luvatus Hengen. (**Gal 3:13-14**)

”sitoi hänen haavansa ja vuodatti niihin öljyä ja viiniä”

Viini antiseptisenä aineena desinfioi haavoja ja öljy pehmitti ja lievitti kipuja (Jes 1:6).

Tässä kohti on syytä tiedostaa, että kumpikin näistä lääkeaineista saatiin kuurnasta polkemalla ja pusertamalla kyseisen puun hedelmiä.

Jeesus itse oli *”totinen viinipuu”* (Joh 15:1) ja ehtoollisella ollessaan Hän kuin ennakkoon kottaa maljan, viinipuun annin, ja sanoi: *”tämä on minun vereni, liiton veri, joka monen edestä vuodatetaan syntien anteeksiantamiseksi.* (Matt 26:28). Ja kun sitten katsomme Golgatalle ja näemme Hänen kyljestään vuotavan veren (Joh 19:34), niin tiedämme: viinikuurna on poljettu, nyt Kristuksen veri on vuodatettu syntihaavojen puhdistamiseksi.

Me emme tiedä, mistä laupias samarialainen hankki viininsä, mutta sen me tiedämme, että Kristus hankki pudistavan viininsä vuodattamalla oman kalliin verensä ristillä, tulemalla itse kuurnassa poljetuksi.

Vastaavasti me emme tiedä, mistä laupias samarialainen oli saanut öljynsä, mutta sen me tiedämme, että PH:n öljy, millä Kristus oli täytetty, ei voinut vuotaa yllemme jumalallisena voiteluna ennen kuin Kristus itse Jalona Öljypuuna (vrt. Room 11:16-24) oli mennyt Öljymäelle (Matt 26:30), missä kasvoi runsaasti öljypuita, ennen kuin Hän oli käynyt lävitse vertahikoilevan taistelunsa (Luuk 22:44) Getsemanessa (26:36), *”Öljypuristimessa”* (tätä nimi merkitsee!), missä oli luonnollisia öljypuristimia ja ennen kuin ristillä Hänen avatusta kyljestään oli vuotanut vesivirta (Joh 19:34; 7:38-39) ja ennen kuin Hän oli noussut Isän tykö:

7. ... teille on hyväksi, että minä menen pois. Sillä ellen minä mene pois, ei Puolustaja tule teidän tyköne; mutta jos minä menen, niin minä hänet teille lähetän. (Joh 16:7)

”ja sitoi hänen haavansa”

Toimintansa alussa Jeesus oli antanut Nasaretin synagogassa ohjelmajulistuksensa soveltamalla itseensä Jesajan kirjan sanoja (Luuk 4:18-21). Alkuperäisessä tekstissä on mukana myös sanat *”lähettänyt minut sitomaan särjettyjä sydämiä”* (Jes 61:1). Toteuttaessaan tätä Jeesus toimii siis laupiaana samarialaisena.

Mutta haavojen sitomisessa on muistettava periaate: haava ei tule sitoa ennen kuin se on puhdistettu pohjaan saakka - vain täten pysyvä parantuminen voi tapahtua. Herra joutuikin Jeremian kautta sanomaan:

11. He parantavat kepeästi tyttären, minun kansani, vamman, sanoen: 'Rauha, rauha!' vaikka ei rauhaa ole. (Jer 8:11)

Synti on julistettava synniksi ja synti on tunnustettava synniksi:

9. Jos me tunnustamme syntimme, on hän uskollinen ja vanhurskas, niin että hän antaa meille synnit anteeksi ja puhdistaa meidät kaikesta vääryydestä.

10. Jos sanomme, ettemme ole syntiä tehneet, niin me teemme hänet valhettelijaksi, ja hänen sanansa ei ole meissä. (1. Joh 1:9-10)

”pani hänet juhtansa selkään”

Edellisellä tunnilla näimme, miten Lähi-idässä ratsun selässä istuja nautti arvostusta ja taluttaja oli palvelijan asemassa. Näin juhtaa taluttava samarialainen kertoo siitä, kuinka Jeesus alensi itsensä palvelijan ja orjan asemaan auttaessaan synteihinsä kuollutta takaisin elämään.

Niin, Hyvänä Paimenena Kristus kantaa meitä eksyneitä hartioillaan (Luuk 15:5), taivaallisena Isänä Hän kantaa meitä lapsina sylissään ja laupiaana samarialaisena Hän on nostanut meidät juhtansa selkään. Tämä tie on elävä tie: jos me emme itse jaksa kulkea eteenpäin, niin tämä tie kuljettaa ja kantaa meitä kohti lopullista päämäärää, kohti Isän kotia.

34. ... ja vei hänet majataloon ja hoiti häntä.

35. Ja seuraavana aamuna hän otti esiin kaksi denaria ja antoi majatalon isännälle ja sanoi: 'Hoida häntä, ja mitä sinulta lisää kuuluu, sen minä palatessani sinulle maksan.'

Samarialainen vei haavoille lyödyn miehen majataloon jatkohoitoon. Samoin Kristus haluaa johtaa jokaisen tiepuolella ensiapua saaneen sisälle Jumalan seurakuntaan saamaan jatkohoittoa, parantumaan ja vahvistumaan.

Kertomuksen majatalo onkin hyvä kuva täällä maan päällä olevasta seurakunnasta:

(1) Majatalo puhuu keskeneräisestä matkasta, siitä ettei olla vielä perillä vaan matkalla.

Juuri näin on meidän kohdallamme: me olemme vasta matkalla lopulliseen päämääräämme, taivaan kotiin ja kultakaupunkiin (vrt. Hepr 11:9-10,13-16)

(2) Tiepuolesta pelastettu mies tarvitsi parantuakseen majatalon hoivaa ja hoitoa.

Täällä ajassa me jokainen olemme enemmän tai vähemmän hoitoa tarvitsevia, synnin rasittavat jäljet näkyvät vielä meissä - vasta perillä taivaan kodissa olemme vaivoista vapaita, täysin terveitä (Ilm 7:16-17; 21:4). Ja seurakunta on paikka, missä meitä hoidetaan.

(3) Majatalossa oli muiden lisäksi isäntä, jonka vastuulle samarialainen jätti haavoitetun miehen jatkohoidon, hänestä huolehtimisen.

Samoin seurakunnassa on asetetut paimenet ja työmuotojen vetäjät, joiden vastuulle Kristus on uskonut apua tarvitsevien hoitamisen, ruokkimisen ja huolehtimisen yhdessä meidän kaikkien kanssa (Ef 4:11-16; Room 14:1; 1. Tess 5:11-15; Luuk 12:42-43; ...).

(4) Samarialainen jätti lähtiessään valuuttaa hoitokulujen katteeksi.

Mitä me seurakunnassa teemmekään, niin se perustuu siihen, että Kristus on köyhäksi tulemisensa kautta maksanut täyden hinnan kaikesta, Hän on antanut kaiken meidän käyttöömme ... (2. Kor 8:9; Fil 2:6-9; Matt 8:20; Joh 19:30; ...).

(5) Lähtiessään kotiinsa samarialainen antoi myös lupauksen takaisintulostaan. Ja niin majatalossa elettiin koko ajan tietoisuudessa: kohta samarialainen palaa takaisin.

Eikö Jeesus lähtiessään Isän työ toiminut juuri näin ... Soihan korvissamme Hänen lupauksensa palata takaisin? Odotammehan me Hänen takaisin paluutaan?

(6) Mutta samarialainen ei vain puhunut takaisin tulemisestaan, vaan hän ilmoitti käyvänsä tuolloin tilintekoon: "mitä sinulta lisää kuuluu, sen minä palatessani sinulle maksan".

Myös Kristus käy takaisin tullessaan tilintekoon:

14. Sillä tapahtuu, niinkuin tapahtui, kun mies matkusti muille maille: hän kutsui palvelijansa ja uskoi heille omaisuutensa

19. Pitkän ajan kuluttua näiden palvelijain herra palasi ja ryhtyi tilintekoon heidän kanssansa. **(Matt 25:14,19)**

12. Katso, minä tulen pian, ja minun palkkani on minun kanssani, antaakseni kullekin hänen tekojensa mukaan. **(Ilm 22:12)**

12. Niin on siis meidän jokaisen tehtävä Jumalalle tili itsestämme. **(Room 14:12)**

10. Sillä kaikkien meidän pitää ilmestymän Kristuksen tuomioistuimen eteen, että kukin saisi sen mukaan, kuin hän ruumiissa ollessaan on tehnyt, joko hyvää tai paha. **(2. Kor 5:10)**

Eikö me jälleen nähdä, kuinka Raamattu yllättää meidät rikkaudellaan! Rakastuthan Sinä uudelleen Jumalan sanaan.

"kaksi denaria"

Palataan vielä näihin sanoihin. En halua olla rakentamassa uutta oppia, vaikka sanonkin, että kertomuksen *"kaksi denaria"* antaa myös viitteen Kristuksen taivaaseen astumisen ja Hänen "palkkansa mukanaan" takaisinpaluun välisestä ajasta.

Denaari oli yhden päivän palkka (Matt 20:-13) ja kaksi denaria oli näin kahden päivän palkka. Tässä samarialainen kuin viittaa siihen, että hän palaa takaisin kahden päivän kuluttua ja silloin hän käy tilintekoon ja maksaa kaiken, mitä itse on kuluttanut ja laittanut "likoon".

Pietarin mukaan *"yksi päivä on Herran edessä niinkuin tuhat vuotta ja tuhat vuotta niinkuin yksi päivä."* (**2. Piet 3:8**). Ja mihinkä yhteyteen hän tämän yhden päivän ja yhden vuosituksen rinnastuksen liittääkään: nimenomaan Herran takaisintulemukseen (3:8-9)! Siis erityisesti Kristuksen takaisin tuloa ajatellen kaksi päivää vastaa 2000 vuotta. Ja tätä en sano minä vaan itse Raamattu.

Muitakin vastaavia viittauksia voisimme löytää (mm. *"Hän tekee meidät eläviksi kahden päivän kuluttua, kolmantena päivänä hän meidät herättää, ja me saamme elää hänen edessään."*, **Hoos 6:2**), mutta haluan loppuun vain sanoa: me elämme Kristuksen takaisintulemisen aikoja ...